

Džulija se beše ugnezдила na svojoj polovini kreveta, i već je izgledala na ivici sna. On se maši njige, koja je ležala na podu, i uspravi se u sedeći stav, oslonjen na naslon kreveta.

"Moramo je pročitati", reče. "Oboje. Svi pripadnici Bratstva moraju da je pročitaju."

"Čitaj ti", reče ona ne otvarajući oči. "Čitaj naglas. Tako je najbolje. Usput ćeš mi objašnjavati."

Kazaljke na satu pokazivale su šest, to jest osamnaest. Imali su još tri do četiri sata pred sobom. On nasloni knjigu na kolena i poče čitati:

Glava prva

NEZNANJE JE MOĆ

Tokom cele pisane istorije, a verovatno još i od kraja mlađeg kamenog doba, na svetu su postojale tri vrste ljudi: Viši, Srednji i Niži. Bili su izdijeljeni na mnoge potkategorije, nosili bezbroj raznih imena, a njihov brojni odnos, kao i međusobni odnosi, varirao je iz veka u vek; no u suštini se struktura društva nije menjala. Čak i posle ogromnih obrta i na izgled neopozivih promena, uvek se ponovo uspostavljala ista struktura, upravo kao što se i žiroskop uvek vraća u stanje ravnoteže ma koliko se gurnuo na jednu ili drugu stranu.

"Džulija, jesi li budna?" upita Vinston.

"Jesam, ljubavi, slušam te. Nastavi, divno je."

On produži:

Ciljevi tih grupa su potpuno neusklađeni. Cilj Viših je da ostanu gde su. Cilj Srednjih je da promene mesta s Višima. Cilj Nižih, kad imaju cilj - jer im je stalna karakteristika to što su previše pritisnuti dirinčenjem da bi bili više no tek povremeno svesni ičega van njihovog svakodnevnog života - jeste da ukinu sve razlike i stvore društvo u kome će svi biti jednaki. Tako se kroz celu istoriju ponavlja bitka koja je u osnovnim crtama uvek ista. Viši ostaju na vlasti tokom dugih perioda, ali pre ili posle uvek dođe trenutak kad izgube bilo veru u sebe bilo sposobnost da efikasno vladaju, bilo i jedno i drugo. Onda ih Srednji zbacuju s vlasti, pridobivši prethodno za sebe Niže, kojima tvrde da se bore za slobodu i pravdu. Čim postignu svoj cilj, Srednji potiskuju Niže u njihov stari položaj slugu, a sami postaju Viši. No to se od Nižih ili bivših Viših, ili iz obe ove grupe, otcepi grupa novih Srednjih, i borba počinje ispočetka. Od ovih triju grupa, jedino Niži ne uspevaju čak ni privremeno da ostvare svoje ciljeve. Bilo bi preterano reći da kroz celu istoriju nije bilo nikakvog materijalnog napretka. Čak i danas, u periodu opadanja, prosečan čovek je fizički u boljoj situaciji nego pre nekoliko stoleća. Ali nikakav napredak u bogatstvu, nikakva civilizovanost ponašanja, nikakva reforma i nijedna revolucija nisu čovečanstvu približile jednakost ni za milimetar. S tačke gledišta nižih, nijedna istorijska promena nije nikad značila ništa više do promene imena gospodara. Krajem devetnaestog veka, povratni karakter ovog procesa postao je očigledan mnogim posmatračima. Na to su se pojavile škole mislilaca koji su istoriju tumačili kao cikličan proces i tvrdili da je nejednakost neizmenjiv zakon ljudskog života. Razume se, ova doktrina je uvek imala sledbenika, ali sad je način na koji je izložena bio značajno izmenjen. U prošlosti je potreba za hijerarhijskim oblikom društva bila specifična doktrina Viših. Nju su propovedali kraljevi i aristokrati, a takođe i njihovi paraziti: sveštenici, advokati i slični, ublažavajući je obećanjima o nadoknadi u zamišljenom svetu s one strane groba. Srednji su, dokle god su se borili za vlast, uvek upotrebljavali reči kao što su sloboda, pravda i bratstvo. Sada su, međutim, ideju o ljudskom bratstvu počeli napadati oni koji još nisu bili na upravljačkim položajima nego su se jednostavno nadali da će do njih uskoro dopreti. U prošlosti su Srednji dizali revolucije pod zastavom jednakosti, a zatim uspostavljali novu tiraniju čim bi oborili staru. Socijalizam, teorija koja se pojavila početkom devetnaestog veka i predstavljala